

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OLSZTYNIE

**ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE
ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH
NA WARMII I MAZURACH
W 2009 ROKU**

OLSZTYN - LIPIEC - 2010 ROK

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone jest wyłącznie z podaniem źródła.

**Opracował:
dr Alfred Czesła
socjolog**

**Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. POPYT NA PRACĘ NA WARMII I MAZURACH WEDŁUG BADAŃ GUS	6
II. BEZROBOCIE WŚRÓD MŁODZIEŻY	13
III. STAN, STRUKTURA I UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	16
IV. ABSOLWENCI WEDŁE RODZAJU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	18
V. ABSOLWENCI WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI	21
VI. BEZROBOTNI ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH	24
ZAKOŃCZENIE	34
ANEKS	39

WSTĘP

W zachodzących stale przeobrażeniach na rynku pracy konieczne jest dopasowanie systemu kształcenia do zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich. Stąd należy stworzyć sprawny system informacyjny oparty na weryfikacji i analizie danych (poziom bezrobocie, struktura bezrobocia oraz oferty pracy). Mając powyższe na uwadze Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej opracował metodologię kreowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Służyć on ma systematycznemu określaniu kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy.

Monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkookresowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Metoda monitoringu zawodów ma charakter dwuczęściowy. W pierwszym etapie, na podstawie danych z urzędów pracy, sporządzany jest, półroczny i roczny, ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W drugim prowadzone są badania ankietowe w szkołach ponadgimnazjalnych (SIO) i popytu na pracę (GUS). W założeniu mają one mieć charakter krótkoterminowej prognozy obrazującej stopień dopasowania siły roboczej wkraczającej na rynek pracy (absolwenci) do oczekiwań pracodawców (nowe miejsca pracy).

Celem niniejszego opracowania jest zobrazowanie sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych na warmińsko-mazurskim rynku pracy w 2009 roku.

Prezentowana praca zawiera wyniki jakościowej analizy, drugiej części raportu za 2009 rok monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, sporządzonej na podstawie danych o uczniach szkół ponadgimnazjalnych pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) MEN oraz badań popytu na pracę prowadzonych przez GUS. W pracy tej korzystano z rocznych raportów znajdujących się w powiatowych urzędach pracy Warmii i Mazur.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3) opracowanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, wraz z informacją o sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych jest jednym z podstawowych zadań samorządu województwa w zakresie realizowanej polityki rynku pracy.

Główni użytkownicy analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych to między innymi:

- Powiatowe Urzędy Pracy,
- Wojewódzki Urząd Pracy,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- Kuratorium Oświaty,
- Wojewoda Warmińsko - Mazurski,
- Marszałek Województwa Warmińsko- Mazurskiego,
- Szkoły Wyższe
- Instytucje szkolące

Zaprezentowane studium stanowi materiał do szczegółowych analiz dotyczących sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i ich perspektyw na lokalnym rynku pracy.

I. POPYT NA PRACĘ WEDŁUG BADAŃ GUS

Ta część raportu została sporządzona na podstawie wyników badania popytu na pracę przeprowadzonego przez GUS w 2009 roku. Do 2006 roku badaniem objęte były podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących wynosiła 10 i więcej osób. Od 2007 roku badaniem tym objęto jednostki o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób. Badanie, zgodnie z zaleceniami EUROSTAT jest realizowane metodą reprezentacyjną.

Podstawowe informacje, jakie otrzymuje się z badania popytu na pracę, to popyt zrealizowany i niezrealizowany, czyli pracujący i wolne miejsca pracy według grup zawodów oraz dane na temat liczby nowo utworzonych miejsc pracy w okresie sprawozdawczym według cech charakteryzujących zakłady pracy, a więc rozmieszczenie przestrzenne, sektory własnościowe, rodzaje działalności oraz wielkość jednostek.

Rynek pracy charakteryzują dwa wzajemnie nakładające się segmenty: *podaż siły roboczej i popyt na pracę*.

Siła robocza – jest to określona liczba ludności zainteresowana i gotowa wykonywać pracę.

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Na wzajemne relacje między podażą siły roboczej a popytem na pracę ogromny wpływ wywierają mechanizmy rynkowe. Strona popytowa jest bardziej dynamiczna, a przez to bardziej podatna na oddziaływanie tych mechanizmów.

Wielkość i struktura popytu na pracę jest zależna od wielu czynników, między innymi od zapotrzebowania na produkty i usługi, kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa, kosztów pracy.

Przez **popyt na pracę** rozumiemy:

- 1) zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- 2) wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy - to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Zgodnie z wytycznymi GUS prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu badania przy uwzględnieniu podmiotów klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących i obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób – **jednostki małe**,
- 10 do 49 osób – **jednostki średnie**,
- powyżej 49 osób – **jednostki duże**.

Badaniem popytu na pracę za IV kwartał 2009 roku objęto 77 983 podmioty gospodarcze, tj. 67,9% ogółu. W populacji tej 55 913 jednostek, czyli 71,7%, były to podmioty małe zatrudniające do 9 osób. Wśród badanych firm 66 345 jednostek, tj. 85,1% stanowił sektor prywatny, a 11 638 podmiotów, czyli 14,9% sektor publiczny.

Liczba pracujących – **patrz tabela 1** - według stanu na 31.XII.2009 roku wynosiła 310 898 osób, przy czym w podmiotach sektora publicznego - 36,6%, a w sektorze prywatnym – 63,4%. Najwięcej osób – 56,5% ogółu pracujących było zatrudnionych w jednostkach dużych.

Wśród pracujących najliczniejszą grupą zawodową, według stanu na koniec grudnia 2009 roku byli specjaliści. Grupa ta liczyła 60 381 osób i stanowiła prawie jedną piątą (19,4%) ogółu zatrudnionych. Specjaliści najczęściej pracowali w jednostkach dużych i w sektorze publicznym. Zatrudnieni byli głównie w: edukacji, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, przetwórstwie przemysłowym oraz handlu i naprawach.

Dość spory udział wśród ogółu pracujących mieli: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 57 609 osób, tj. 18,5% ogółu; pracownicy biurowi – 35 941 osób, tj. 11,6% ogółu; pracownicy przy pracach prostych – 35 559 osób, tj. 11,4% ogółu; technicy i inny średni personel – 34 204 osoby, tj. 11,0% ogółu oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 33 892 osoby, tj. 10,9% ogółu.

Tabl. 1 Pracujący według zawodów na Warmii i Mazurach w 2009 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości		
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe
Pracujący ogółem, w tym w grupie zawodowej:	114 618	196 280	310898	175 777	83 296	51 825
Przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników	6 161	15 213	21 374	7 949	5 649	7 776
Specjalistów	47 597	12 784	60 381	32 485	22 163	5 733
Techników i innego średniego personelu	17 493	16 711	34 204	21 216	7 834	5 154
Pracowników biurowych	12 830	23 111	35 941	17 160	10 743	8 038
Pracowników usług osobistych/sprzedawcy	3 569	30 323	33 892	20 374	6 547	6 971
Rolnicy, ogrodnicy i leśnicy	483	1 130	1 613	550	772	291
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	5 842	51 767	57 609	38 991	11 034	7 584
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	6 170	24 155	30 325	20 000	6 240	4 085
Pracownicy przy pracach prostych	14 473	21 086	35 559	17 052	12 314	6 193

Źródło: Popyt na pracę w 2009 roku. GUS. Warszawa 2010.

Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – **patrz tabela 2** – najwięcej osób zatrudnionych było w:

przetwórstwie przemysłowym	- 80 874 osoby, tj. 26,0% ogółu;
handlu hurtowym i detalicznym	- 54 254 osoby, tj. 17,5% ogółu;
edukacji	- 43 582 osoby, tj. 14,0% ogółu;
opiece zdrowotnej i pomocy społecznej	- 24 170 osób, tj. 7,8% ogółu;
budownictwie	- 19 278 osób, tj. 6,2% ogółu
administracji publicznej	- 18 827 osób, tj. 6,1% ogółu.

Tabl. 2 Pracujący według sektorów na Warmii i Mazurach w 2009 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Jednostki według wielkości		
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe
Pracujący ogółem, w tym:	114618	196280	310 898	175777	83296	51825
Rolnictwie, leśnictwie i łowiectwie	3130	4208	7 338	3322	2964	1052
Górnictwie i wydobywaniu	-	405	405	226	158	21
Przetwórstwie przemysłowym	3654	77220	80 874	62197	12054	6623
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	3542	355	3 897	3468	383	46
Gospodarka wodno-kanalizacyjna	4045	990	5 035	2922	1854	259
Budownictwo	444	18834	19 278	8190	5846	5242
Handel hurtowo/detaliczny	144	54110	54 254	23170	11832	19252
Transport i gospodarka magazynowa	7640	5369	13 009	8021	2705	2283
Hotele i restauracje	639	10845	11 484	5346	3784	2354
Informacja i komunikacja	153	969	1 122	383	124	615
Finanse i ubezpieczenia	1707	3790	5 497	4457	562	478
Obsługa rynku nieruchomości	1320	2616	3 936	1549	1564	823
Działalność Naukowo-techniczna	1274	4701	5 975	1196	1366	3413
Działalność w zakresie usług wspierających	573	5584	6 157	4282	680	1195
Administracja publiczna	18827	-	18 827	13680	4854	293
Edukacja	42216	1366	43 582	14752	25147	3683
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21622	2548	24 170	17016	5071	2083
Kultura, rozrywka i rekreacja	3574	227	3 801	1357	1653	791
Pozostała działalność	114	2143	2 257	243	695	1319

Źródło: Popyt na pracę w 2009 roku. GUS. Warszawa 2010.

W sektorze prywatnym najwięcej osób pracowało w podmiotach prowadzących działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego – 39,3% ogółu pracujących w tym sektorze; handlu i naprawach – 27,6%; budownictwa – 9,6% oraz hotelarstwie i gastronomii – 5,5%.

Natomiast w sektorze publicznym najwięcej osób było zatrudnionych w jednostkach realizujących działalność w zakresie: edukacji – 36,8% ogółu pracujących w tym sektorze; opieki zdrowotnej i pomocy społecznej – 18,9%; administracji publicznej – 16,4% oraz transportu i gospodarki magazynowej – 6,7%.

Rezultatem ruchu pracowników w podmiotach gospodarczych może być pełne zaspokojenie zapotrzebowania na pracowników bądź nie – wówczas w przedsiębiorstwach mogą być wolne miejsca pracy.

W 2009 roku warmińsko-mazurscy pracodawcy dysponowali ogółem 2 816 wolnymi miejscami pracy – **patrz tabela 3**. Oznacza to, iż na jeden podmiot gospodarczy przypadały dwa wolne etaty. Koncentrowały się one głównie w sektorze prywatnym – 83,3% i w jednostkach dużych – 44,6% oraz małych – 42,8% wszystkich wolnych miejsc pracy. Najmniej wolnych miejsc pracy było w średnich zakładach pracy - 12,6% ogółu.

Tab. 3 Wolne miejsca pracy na Warmii i Mazurach według zawodów w 2009 roku

Wyszczególnienie	Sektor			Podmioty wedle wielkości		
	publiczny	prywatny	razem	duże	średnie	małe
Wolne miejsca pracy ogółem, w tym:	781	2 035	2 816	1 256	355	1 205
Przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników	59	47	106	36	35	35
Specjalistów	364	188	552	418	117	17
Techników i innego średniego personelu	180	255	435	198	12	225
Pracowników biurowych	47	210	257	29	53	175
Pracowników usług osobistych/sprzedawcy	14	231	245	39	29	177
Rolnicy, ogrodnicy i leśnicy	2	29	31	8	6	17
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	18	561	579	297	59	223
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	34	264	298	118	27	153
Pracownicy przy pracach prostych	63	250	313	113	17	183

Źródło: Popyt na pracę w 2009 roku. GUS. Warszawa 2010.

Najliczniejsza grupa wakujących miejsc pracy przeznaczona była dla robotników przemysłowych i rzemieślników - 579 wolnych etatów, tj. jedna piąta (20,6%) wszystkich. W dalszej kolejności dla specjalistów – 552 wolne miejsca pracy, tj. 19,6% ogółu; techników i innego średniego personelu – 435 wolnych miejsc pracy, tj. 15,4% ogółu; pracowników przy pracach prostych – 313 wolnych miejsc pracy, tj. 11,1% ogółu oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 298 wolnych miejsc pracy, tj. 10,6% ogółu.

Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) możemy zauważyć, iż największą liczbą wolnych miejsc pracy dysponowały jednostki realizujące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego - 900 wakujących miejsc pracy, tj. 32,0% ogółu. Dość dużo wolnych miejsc pracy było w: administracji publicznej - 350 wakatów, tj. 12,4% ogółu; budownictwie - 243 wakaty, tj. 8,6% ogółu; transporcie i gospodarce magazynowej - 224 wakaty, tj. 8,0% ogółu oraz administrowaniu i działalności wspierającej 218 wakatów, tj. 7,7% ogółu.

Z analizy danych za 2009 rok wynika, iż najliczniejsza grupa wolnych miejsc pracy przeznaczona była dla pracowników z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 31,1%, a w dalszej kolejności dla osób z wykształceniem średnim technicznym 24,6% oraz z wykształceniem wyższym – 23,4%.

W ciągu 2009 roku na Warmii i Mazurach powstało 21 095 nowych miejsc pracy, z tego 15 494 stanowisk pracy, tj. 73,4% przypada na sektor prywatny, a 5 601, tj. 26,6% na sektor publiczny.

Najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w dużych (34,7%) i małych (34,5%) jednostkach gospodarczych. Relatywnie mniej zaś w średnich podmiotach (30,8%).

Nowe miejsca pracy tworzone przede wszystkim w podmiotach prowadzących działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego – 3 946 stanowisk, tj. 18,7% ogółu nowych miejsc pracy; handlu i napraw – 3 893 stanowisk, tj. 18,5%; budownictwa – 3 430 stanowisk, tj. 16,3%; administracji publicznej – 2 381 stanowisk, tj. 11,3%; hotelarstwa i gastronomii – 1 396 stanowisk, tj. 6,6% oraz edukacji – 1 167 stanowisk, tj. 5,5% ogółu.

Okazuje się, iż zatrudnienie najsilniej rośnie w przetwórstwie przemysłowym, handlu i naprawach oraz budownictwie. Zatrudnieniu w budownictwie sprzyja zaawansowanie inwestycji infrastrukturalnych. Wzrost zatrudnienia w handlu i naprawach oraz w przetwórstwie jest odpowiedzią na ożywienie produkcji.

Nowo utworzone miejsca pracy powstały wskutek zmian organizacyjnych, rozszerzania lub zmiany profilu działalności, powołania nowych jednostek gospodarczych oraz coraz liczniejszego samozatrudnienia. Wiązało się to też z ofertami stażu pracy bądź przygotowania zawodowego, czyli ofertami pracy subsydiowanej.

II. BEZROBOCIE WŚRÓD MŁODZIEŻY

Badając aktualną sytuację na rynku pracy w skali kraju – **patrz tabela 4** - okazało się, iż na koniec grudnia 2009 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 1 892 700 bezrobotnych, czyli o 418 948 osób, tj. niespełna jedna trzecią (28,4%) więcej w stosunku do stanu na koniec 2008 roku.

Tabela 4. Bezrobotna młodzież w latach 2008 - 2009

Wyszczególnienie		Bezrobotni ogółem	Bezrobotni w wieku do 25 lat	
			Liczba	%
Warmia i Mazury	2008 rok	87 420	18 189	20,8
	2009 rok	109 181	24 322	22,2
Polska	2008 rok	1 473 752	304 553	21,0
	2009 rok	1 892 700	411 511	21,7

Źródło: Bezrobocie rejestrowane I – IV kwartał 2009. GUS. Warszawa 2010. Opracowanie własne

W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w Polsce znajdowało się 411 511 osób w wieku do 25 roku życia, czyli o 106 958 osób, to jest o ponad jedną trzecią (35,1%) więcej w stosunku do 2008 roku. Stanowiły one więcej niż jedną piątą (21,7%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W 2009 roku udział młodzieży do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do 2008 roku wzrósł o 0,7 pkt. proc.

Na Warmii i Mazurach na koniec grudnia 2009 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 109 181 bezrobotnych. W odniesieniu do 2008 roku liczba bezrobotnych w województwie zwiększyła się o 21 761 osób, czyli aż o jedną czwartą (24,8%).

W wojewódzkiej populacji bezrobotnych znajdowały się 24 322 osoby w wieku do 25 roku życia, zatem o 6 133 osoby, tj. o ponad jedną trzecią (33,7%) więcej aniżeli w 2008 roku.

W 2009 roku młodzi bezrobotni stanowili ponad jedną piątą (22,2%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a w 2008 roku – 20,8%. Udział młodzieży do 25. roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w regionie jest wysoki i wobec stanu sprzed 2008 roku wzrósł o 1,4 pkt. proc.

Największy udział (w granicach 28,2% - 23,8%) w liczbie bezrobotnych w wieku do 25 roku życia – **patrz tabela 5** - mają takie powiaty jak: Nowe Miasto Lubawskie -28,2%; Iława – 26,7%; Nidzica – 24,8%; Gołdap – 24,2%; Pisz – 23,8% i Szczętno – 23,8%. Młodzi bezrobotni w wymienionych sześciu powiatach stanowili jedną czwartą (24,8%) wojewódzkiej populacji w końcu 2009 roku.

Najmniejszy udział (w granicach 18,0% - 20,5%) bezrobotnych w wieku do 25 lat odnotowano w powiatach: Olsztyn Grodzki – 18,0%; Węgorzewo – 19,6%; Elbląg Grodzki – 20,0%; Braniewo – 20,4% i Lidzbark Warmiński – 20,5%.

Procentowy wzrost liczby młodych bezrobotnych (w granicach 6,0% - 77,1%) wystąpił we wszystkich powiatach, przy czym najsilniejszy w:

- ✓ olsztyńskim grodzkim – wzrost o 77,1% (481 osób);
- ✓ gołdapskim – wzrost o 68,0% (238 osób);
- ✓ nowomiejskim – wzrost o 61,0% (328 osób);
- ✓ olsztyńskim ziemskim - wzrost o 49,5% (556 osób);
- ✓ ełckim – wzrost o 41,8% (521 osób);

najsłabszy zaś w:

- ✓ oleckim – wzrost o 6,0% (41 osób);
- ✓ węgorzewskim – wzrost o 9,9% (39 osób);
- ✓ nidzickim – wzrost o 10,0% (50 osób);
- ✓ elbląskim grodzkim – wzrost o 20,4% (209 osób).

Tabela 5. Bezrobotna młodzież według powiatów w latach 2008 - 2009

Powiat	Czasookres						Wzrost młodych bezrobotnych do 2008 roku	
	2008 rok			2009 rok				
	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni w wieku do 25 lat		Bezrobotni ogółem	Bezrobotni w wieku do 25 lat			
		Liczba	%		Liczba	%	Liczba	%
Bartoszyce	6 791	1 259	18,5	7 580	1 604	21,2	+ 345	+27,4
Braniewo	4 356	764	17,5	4 730	965	20,4	+ 201	+26,3
Działdowo	4 823	1 076	22,3	6 210	1 448	23,3	+ 372	+34,6
Elbląg Grodzki	5 066	1 128	22,3	7 006	1 399	20,0	+ 271	+24,0
Elbląg Ziemski	4 286	1 027	24,0	5 319	1 236	23,2	+ 209	+20,4
Elk	6 094	1 247	20,5	7 675	1 768	23,0	+ 521	+41,8
Gizycko	3 142	641	20,4	3 951	896	22,7	+ 255	+39,8
Gołdap	2 200	350	15,9	2 434	588	24,2	+ 238	+68,0
Iława	3 503	856	24,4	3 983	1 063	26,7	+ 207	+24,2
Kętrzyn	4 804	901	18,8	6 055	1 241	20,5	+ 340	+37,7
Lidzbark Warmiński	3 603	681	18,9	4 322	886	20,5	+ 205	+30,1
Mragowo	3 652	787	21,6	4 184	970	23,2	+ 183	+23,3
Nidzica	2 060	501	24,3	2 218	551	24,8	+ 50	+10,0
Nowe Miasto Lubawskie	2 056	538	26,2	3 066	866	28,2	+ 328	+61,0
Olecko	2 946	678	23,0	3 110	719	23,1	+ 41	+6,0
Olsztyn Grodzki	3 640	624	17,1	6 126	1 105	18,0	+ 481	+77,1
Olsztyn Ziemski	5 440	1 123	20,6	7 687	1 679	21,8	+ 556	+49,5
Ostróda	6 781	1 380	20,4	8 868	1 942	21,9	+ 562	+40,7
Pisz	5 057	1 067	21,1	6 090	1 451	23,8	+ 384	+36,0
Szczytno	5 077	1 168	23,0	6 367	1 513	23,8	+ 345	+29,5
Węgorzewo	2 043	393	19,2	2 200	432	19,6	+ 39	+9,9
Ogółem	87 420	18 189	21,0	109 181	24 322	22,3	+ 6133	+33,7

Źródło: zał. 3 MPI PS – 01. Opracowanie własne

III. STAN, STRUKTURA I UCZNIOWIE SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

W roku szkolnym 2008/2009 województwo warmińsko – mazurskie liczyło 662 szkoły ponadgimnazjalne, czyli per saldo o 18 placówek oświatowych, tj. o 2,6% mniej niż w roku 2007/2008. W tej grupie jednostek edukacyjnych - **patrz tabela 6** - najliczniej reprezentowane są:

- licea ogólnokształcące – 217 szkół, tj. prawie jedna trzecia (32,8 %) wszystkich jednostek oświatowych – wzrost o 3 placówki, tj. o 1,4%;
- technika – 186 jednostek tj. prawie jedna trzecia (28,1%) wszystkich szkół ponadgimnazjalnych – spadek o 24 szkoły średnie zawodowe, tj. o 11,4%;
- szkoły policealne – 133 placówki, tj. 17,8% ogółu – bez zmian w stosunku do roku szkolnego 2007/2008;
- zasadnicze szkoły zawodowe – 109 jednostek, tj. 16,5% całości szkół ponadgimnazjalnych- wzrost o 2 placówki, tj. o 1,9%;
- szkoły wyższe – 17 uczelni, tj. 2,5% ogółu placówek nauczających – wzrost o 1 uczelnię, tj. o 6,2%.

Tabela 6. Liczba szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2007/2008 – 2008/2009

Typ szkoły	Rok szkolny				Wzrost/spadek do 2007/2008	
	2007/2008		2008/2009			
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Zasadnicza szkoła zawodowa	107	15,7	109	16,5	+ 2	+ 1,9
Liceum ogólnokształcące	214	31,5	217	32,8	+ 3	+ 1,4
Technikum	210	31,0	186	28,1	- 24	- 11,4
Szkoła policealna	133	19,5	133	20,1	-	-
Szkoła Wyższa	16	2,3	17	2,5	+ 1	+ 6,2
Razem	680	100	662	100	- 18	- 2,6

Źródło: Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego. US Olsztyn 2009.

Opracowanie własne

W zestawieniu ujęte są: szkoły publiczne i niepubliczne, artystyczne specjalne, łącznie z ich filiami i wydziałami zamiejscowymi

W regionie, od lat, wyraźną przewagę mają licea ogólnokształcące i technika. W roku szkolnym 2008/2009 województwo wzbogaciło się o 3 licea ogólnokształcące (o 1,4%), i zubożało o 24 szkoły średnie zawodowe (o 11,4%). W tym samym czasookresie przybyły nam 2 zasadnicze szkoły zawodowe – wzrost o 1,9% i powstała dodatkowo 1 uczelnia wyższa – wzrost o 6,2%.

W roku szkolnym 2008/2009 we wszystkich placówkach ponadgimnazjalnych, naukę pobierało łącznie 141 605 osób, to jest o 4 224 osoby, czyli o 2,9% mniej niż w poprzednim czasookresie – **patrz tabela 7**. Jest to spowodowane sytuacją demograficzną w województwie.

Tabela 7. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w latach 2007/2008 – 2008/2009

Rok szkolny	Typ szkoły					
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólnokształcące	Technikum	Szkoła Policealna	Szkoła Wyzsza	Razem
2007/08	11 296	35 040	29 475	11 336	58 682	145 829
2008/09	11 399	34 635	27 631	13 411	54 529	141 605
Udział uczniów w %	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólnokształcące	Technikum	Szkoła Policealna	Szkoła Wyzsza	Razem
2007/08	7,7	24,0	20,3	7,8	40,2	100
2008/09	8,0	24,5	19,5	9,5	38,5	100

Źródło: Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego. US Olsztyn 2009.

Opracowanie własne

W zestawieniu ujęta jest młodzież i dorośli.

W populacji osób pobierających naukę najwięcej z nich, bo 54 529 osób, tj. blisko dwie piąte (38,5%), kształciło się w 17 szkołach wyższych. Jest to jednak o 4 153 osoby, czyli o 7,1% mniej niż w roku akademickim 2007/2008. W ogólnej liczbie osób studiujących najwięcej stanowili studenci dzienni – 52,9%, natomiast studenci wieczorowi i zaocznicy 47,1%. Blisko trzy piąte (57,8%) wszystkich studiujących zdobywa wiedzę na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

W liceach ogólnokształcących uczyło się 34 635 osób, tj. 24,5% ogółu. Jest to o 405 osób (o 1,2%) mniej niż przed rokiem.

W szkołach średnich zawodowych i technikach naukę pobierało 27 631 osób, co stanowi blisko jedną piątą (19,5%) ogółu. W stosunku do poprzedniego czasookresu populacja ta zmalała o 1 844 osoby, tj. 6,3%.

Do szkół policealnych uczęszczało 13 411 uczniów, tj. 9,5% ogółu. Jest to więcej o 2 075 osób, czyli aż o 18,3% niż przed rokiem.

W zasadniczych szkołach zawodowych było 11 399 uczniów. Stanowili oni 8,0% całej populacji. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego w grupie tej odnotowano wzrost o 103 osoby, tj. o 1,0%.

IV. ABSOLWENCI WEDLE RODZAJU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

W 2009 roku wszystkie typy szkół ponadgimnazjalnych ukończyło 39 120 absolwentów, to jest o 441 osób, czyli o 1,1% mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego – **patrz tabela 8**. Zdobyte wykształcenie nie wszystkich uchroniło przed trudnościami w wejściu na rynek pracy.

Tabela 8. Liczba absolwentów w latach szkolnych 2007/2008 – 2008/2009

Rok szkolny	Typ szkoły					Razem
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólnokształcące	Technikum	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	
2007/08	3 223	10 743	7 514	3 453	13 746	38 679
2008/09	3 015	10 241	6 941	3 247	15 676	39 120
Udział absolwentów w %	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Liceum Ogólnokształcące	Technikum	Szkoła Policealna	Szkoła Wyższa	Razem
2007/08	8,3	27,8	19,5	8,9	35,5	100
2008/09	7,7	26,2	17,7	8,3	40,1	100

Źródło: Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego. US Olsztyn 2009.

Opracowanie własne

W zestawieniu ujęta jest młodzież i dorośli.

Najliczniejszą zbiorowość stanowili absolwenci szkół wyższych – 15 676 osób, tj. ponad jedną trzecią (35,5%) ogółu. W odniesieniu do roku akademickiego 2007/2008 liczba absolwentów szkół wyższych wzrosła o 1 930 osoby, tj. o 14,0%.

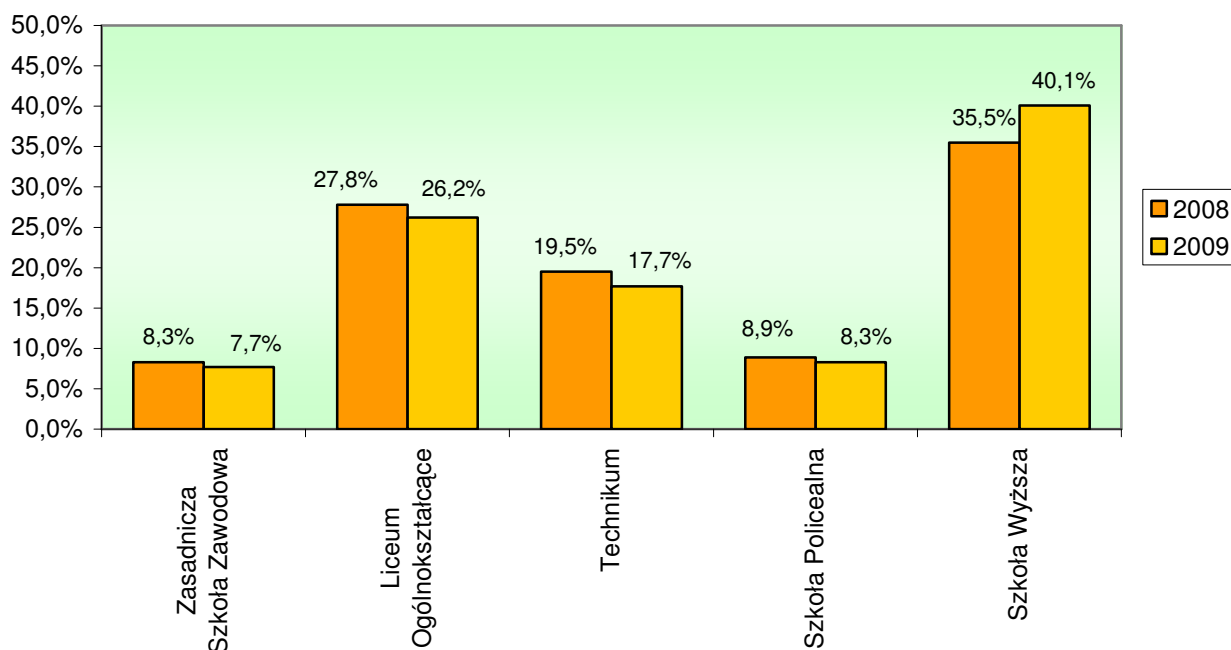
Na drugim miejscu ulokowali się absolwenci liceów ogólnokształcących – 10 241 osób, tj. 26,2% ogółu – **patrz wykres 1**. W stosunku do poprzedniego czasookresu liczba absolwentów w tej grupie spadła o 502 osoby, tj. o 4,7%.

Technika zawodowe opuściło 6 941 absolwentów, tj. 17,7% ogółu. W populacji tej, w stosunku do poprzedniego czasookresu, liczba absolwentów spadła o 573 osoby, czyli o 7,6%.

W szkołach policealnych było 3 247 absolwentów, tj. 8,3% ogółu. To o 206 osób, czyli o 6,0% mniej niż w tym samym okresie roku ubiegłego.

Zasadnicze szkoły zawodowe ukończyło 3 015 osób, tj. 7,7% ogółu absolwentów. To o 208 osób, czyli o 6,5% mniej niż w 2008 roku.

Wykres 1. Absolwenci według rodzaju szkół ponadgimnazjalnych w latach 2008 - 2009

Źródło: Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego. US Olsztyn 2009.

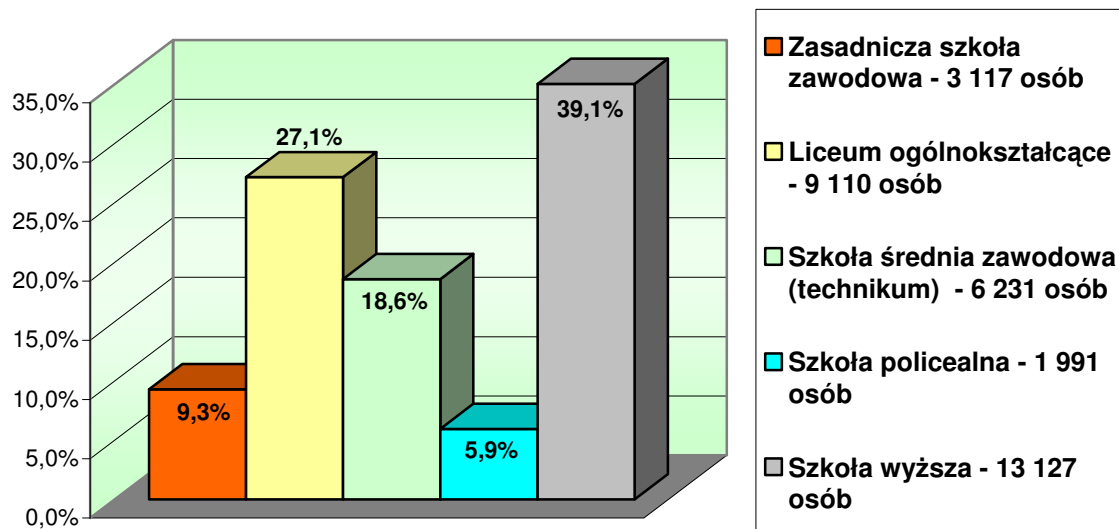
Opracowanie własne

W zestawieniu ujęta jest młodzież i dorośli.

Przewiduje się – **patrz wykres 2** - iż w 2010 roku mury szkół ponadgimnazjalnych opuści łącznie 33 576, tj. o 5 544 osoby czyli aż o jedną siódmą (14,2%) mniej niż w 2009 roku.

Największą zbiorowość stanowić będą nadal absolwenci szkół wyższych – 13 127 osób, co ma stanowić prawie dwie piąte (39,1%) ogółu. W stosunku do 2009 roku w populacji tej przewiduje się spadek o 2 549 absolwentów, tj. o 16,3%.

Wykres 2. Przewidywani absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych szkół ponadgimnazjalnych i powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur.

Mury liceów ogólnokształcących ma opuścić 9 110 osób, co stanowić będzie 27,1% wszystkich. W zbiorowości tej planuje się spadek absolwentów o 1 131 osób, tj. o ponad jedną dziesiątą (11,0%).

Liczba absolwentów średnich szkół zawodowych/techników wynosić będzie 6 231 osób, co daje blisko jedną piątą (18,6%) ogółu. Absolwentów tych placówek oświatowych będzie mniej o 710 osób, tj. o jedną dziesiątą (10,2%).

Planuje się, iż zasadniczą szkołę zawodową ukończy 3 117 uczniów, co ma stanowić 9,3% ogółu absolwentów. Populacja ta zwiększy się o 102 osób, tj. o 3,4%.

Szkołę policealną ukończyć ma 1 991 osób, co daje 5,9% ogółu absolwentów. Zbiorowość ta zmniejszy się w stosunku do 2009 roku o 1 256 osób, tj. o prawie dwie piąte (38,7%).

V. ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WEDŁUG ZAWODÓW

Z danych o uczniach z Systemu Informacji oświatowej (SIO) MEN województwa warmińsko-mazurskiego wynika, iż w rankingu **100** dominujących zawodów, największą grupę, bo liczącą 9 110 osób, tj. nieco ponad jedną czwartą (27,1%) ogółu, stanowią będą **absolwenci liceów ogólnokształcących**. Ich liczba w 2010 roku **zmaleje** o 1 131 osób, tj. o ponad jedną dziesiątą (11,08%). Są to szkoły, które mimo spadku liczby absolwentów, nadal wypuszczają na rynek pracy ludzi młodych

bez zawodu – **patrz tabela 9.**

Tabela 9. Ranking 30 zawodów o największej liczbie absolwentów

Lp.	Nazwa zawodu	Absolwenci w 2009 r.	Przewidywani absolwenci w 2010 roku	Spodziewana zmiana w stosunku do 2009 roku	
				Liczba	%
1	Bez zawodu - absolwenci LO	10 241	9 110	- 1 131	- 11,0
2	Pedagog	1 367	726	- 641	- 46,9
3	Specjalista administracji publicznej	1 361	848	- 513	- 37,7
4	Pedagog szkolny	1 241	1 027	- 214	- 17,2
5	Asystent ekonomiczny	1 187	1 059	- 128	- 10,8
6	Ekonomista	949	879	- 70	- 7,4
7	Sprzedawca	617	724	107	17,3
8	Organizator usług hotelarskich	580	644	64	11,0
9	Pielegniarka	517	380	- 137	- 26,5
10	Kucharz małej gastronomii	516	630	114	22,1
11	Technik informatyk	457	837	380	83,2
12	Fizjoterapeuta	443	385	- 58	-13,1
13	Filolog/filologia obcojęzyczna	442	359	- 83	- 18,8
14	Politolog	442	341	- 101	- 22,9
15	Mechanik samochodowy	427	504	77	18,0
16	Technik mechanik	395	429	34	8,6
17	Inżynier geodeta/pomiary satelitarne	373	420	47	12,6
18	Asystent osoby niepełnosprawnej	362	541	179	49,4
19	Prawnik legislator	349	442	93	26,6
20	Kosmetyczka	375	395	20	5,3
21	Dziennikarz	333	459	126	37,8
22	Specjalista informatyk	333	233	- 100	- 30,0
23	Technik żywienia	302	370	68	22,5
24	Handlowiec	269	315	46	17,1
25	Inżynier technologii żywności	266	419	153	57,5
26	Filolog/filologia polska	264	250	- 14	- 5,3
27	Organizator agrobiznesu	264	245	- 19	- 7,2
28	Socjolog	256	217	- 39	- 15,2
29	Inżynier budownictwa ogólnego	247	361	114	46,2
30	Administrator system. komputerowych	243	236	- 7	- 2,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SIO i PUP-ów Warmii i Mazur.

W grupie absolwentów z wyższym wykształceniem przeważają:

- 1/. pedagodzy – 1 367 osób, ich liczba zmniejszy się o 641 osób, tj. o 46,9%;
- 2/. specjaliści administracji publicznej – 1 361 osoby, ich liczba zmaleje o 513 absolwentów, tj. o 37,7%;
- 3/. pedagodzy szkolni – 1 241 osób, ich liczba zmaleje o 214 osób, tj. o 17,2%;
- 4/. ekonomiści – 949 osób, ich liczba zmaleje o 70 osób, tj. o 7,4%;
- 5/. pielęgniarki – 517 osób, ich liczba zmniejszy się o 137 osób, tj. o 26,5%;
- 6/. fizjoterapeuci – 443 osoby, ich liczba zmniejszy się o 58 osób, tj. o 13,1%;
- 7/. filolodzy/filologia obcojęzyczna – 442 osoby, ich liczba zmaleje o 83 osoby, tj. o 18,8%;
- 8/. politolodzy – 442 osoby, ich liczba zmaleje o 101 osób, tj. o 22,9%;
- 9/. Inżynierowie geodeci/pomiary satelitarne – 373 osoby, ich liczba wzrośnie o 47 absolwentów, tj. o 12,6%;
- 10/. Prawnicy legislatorzy – 349 osób, ich liczba wzrośnie o 93 osoby, tj. o 26,6%.

Wśród absolwentów techników i średnich szkół zawodowych dominują:

- 1/. asystenci ekonomiczni – 1 187 osób, ich liczba zmaleje o 128 osób, tj. o 10,8%;
- 2/. organizatorzy usług hotelarskich – 580 osób, ich liczba wzrośnie o 64 osoby, tj. o 11,0%;
- 3/. technicy informatycy – 457 osób, ich udział wzrośnie o 380 osób, tj. o 83,2%;
- 4/. technicy mechanicy – 395 osób, ich liczba wzrośnie o 34 osoby, tj. o 8,6%;
- 5/. asystenci osób niepełnosprawnych – 362 osób, ich liczba wzrośnie o 179 absolwentów, tj. o 49,4%;
- 6/. technicy żywienia – 302 osoby, ich udział wzrośnie o 68 osób, tj. o 22,5%;
- 7/. technicy handlowcy – 269 osób, ich liczba wzrośnie o 46 osób, tj. o 17,1%;
- 8/. organizatorzy agrobiznesu – 264 osoby, ich liczba zmaleje o 19 osób, tj. o 7,2%;
- 9/. technicy rolnicy - 232 osoby, ich liczba zmaleje o 35 osób, tj. 15,1%;
- 10/. organizatorzy usług gastronomicznych – 172 osoby, ich liczba wzrośnie o 31 absolwentów, tj. o 18,0%.

W populacji absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym najlichnieszą grupę stanowią:

- 1/. sprzedawcy – 617 osób, ich liczba wzrosła o 107 absolwentów, tj. o 17,3%;
- 2/. kucharze małej gastronomii – 516 osób, ich liczba wzrosła o 114 osób, tj. o 22,1%;
- 3/. mechanicy samochodowi – 427 osób, ich liczba wzrosła o 77 osób, tj. o 18,0%;
- 4/. kosmetyczki – 375 osób, ich liczba wzrosła o 20 osób, tj. o 5,3%;
- 5/. fryzjerzy – 220 osób, ich liczba wzrosła o 66 absolwentów, tj. o 30,0%;
- 6/. stolarze – 183 osoby, ich liczba wzrosła o 59 osób, tj. o 32,2%;
- 7/. kucharze – 134 osoby, ich liczba wzrosła o 2 absolwentów, tj. o 1,5%;
- 8/. cukiernicy – 118 osób, ich liczba wzrosła o 24 osoby, tj. o 20,3%;
- 9/. elektromechanicy samochodowi – 108 osób, ich liczba wzrosła o 32 osoby, tj. 29,6%;
- 10/. piekarze – 93 osoby, ich liczba zmalała o 5 absolwentów, tj. o 5,4%.

Ranking potwierdza dużą popularność wśród uczącej się młodzieży ponadgimnazjalnej zawodów z grupy specjalistów, do której to grupy zaliczają się zawody z wykształceniem wyższym. Nadal duże zainteresowaniem wśród młodych ludzi cieszą się takie kierunki studiów jak: pedagogika, administracja publiczna, ekonomia, pedagogika szkolna, pielęgniarstwo, fizjoterapeutyka, socjologia, politologia, prawo i historia. Są to jednak kierunki studiów, które bardzo często nie gwarantują ich absolwentom uzyskania pracy w wyuczonym zawodzie.

Na drugim miejscu znalazły się zawody wymagające wykształcenia średniego zawodowego. W grupie tej dużym powodzeniem cieszą się technika: ekonomiczne, hotelarskie, informatyczne, mechaniczne, handlowe, agrobiznesu, rolnicze i gastronomiczne.

Zwiększa się obecność w rankingu zawodów absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W populacji tej przeważają: sprzedawcy, kucharze małej gastronomii, mechanicy pojazdów samochodowych, kosmetyczki, stolarze, fryzjerzy, kucharze, cukiernicy, elektromechanicy samochodowi i piekarze. Widać, że coraz lepiej rozpoznają oni realia gospodarcze i wybierają taką naukę, która może im zagwarantować zatrudnienie.

VI. BEZROBOTNI ABSOLWENCI SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

W kraju – **patrz tabela 10** - na koniec grudnia 2009 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 411 511 bezrobotnych w wieku do 25 roku życia, czyli o 106 958 osób, to jest o ponad jedną trzecią (35,1%) więcej w stosunku do stanu na koniec 2008 roku.

Tabela 10. Bezrobotni absolwenci w latach 2008 - 2009

Wyszczególnienie		Bezrobotni w wieku do 25 lat	Bezrobotni absolwenci	
			Liczba	%
Województwo Warmińsko -Mazurskie	2008 rok	18 189	3 843	21,1
	2009 rok	24 322	5 494	22,5
Polska	2008 rok	304 553	72 891	23,9
	2009 rok	411 511	110 523	26,8

Źródło: Bezrobocie rejestrowane I – IV kwartał 2008. GUS Warszawa 2009. Opracowanie własne

W populacji młodych bezrobotnych znajdowało się 110 523 osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, czyli o 37 632 osoby, to jest o ponad połowę (51,6%) więcej niż przed rokiem.

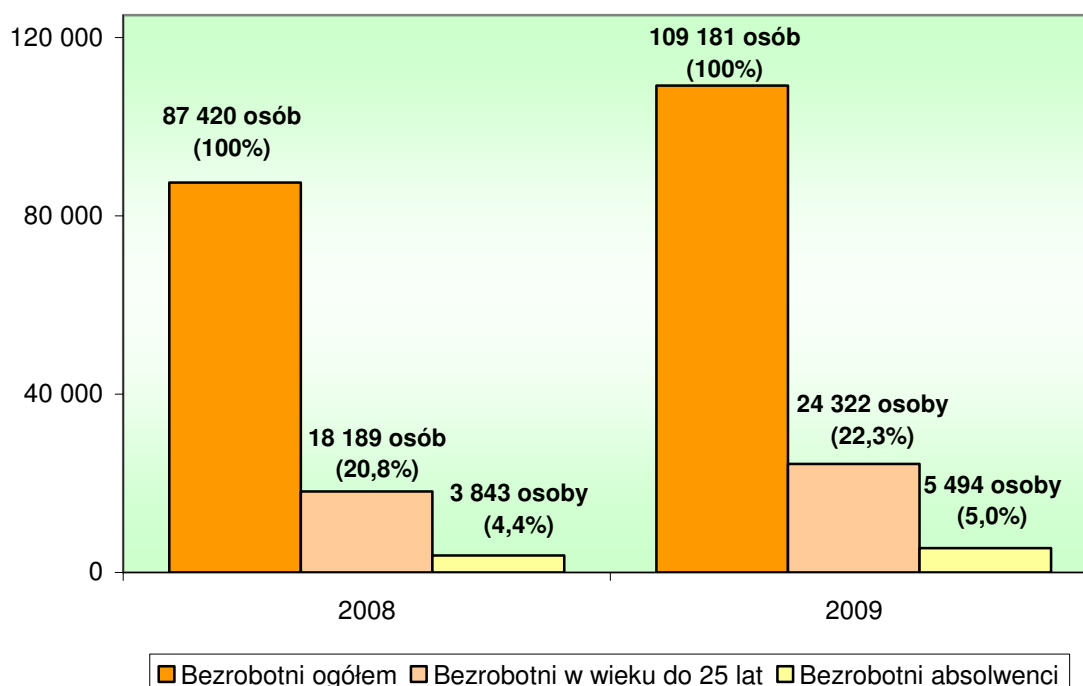
Bezrobotni absolwenci stanowili ponad jedną czwartą (26,8%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w wieku do 25 roku życia. Ich udział w stosunku do 2008 roku wzrósł o 2,9 pkt. proc. Dowodzi to, iż populacja ta znajduje się nadal w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Na Warmii i Mazurach – **patrz wykres 3** - na koniec grudnia 2009 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 24 322 młodych bezrobotnych. W stosunku do 2008 roku, ich liczba w województwie zwiększyła się o 6 133 osoby, tj. o więcej niż jedną trzecią (33,7%).

W wojewódzkiej grupie zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia znajdowało się 5 494 absolwentów, czyli o 1 651 bezrobotnych, tj. o ponad dwie piąte (42,9%) więcej w stosunku do 2008 roku.

Udział bezrobotnych absolwentów w ogólnej liczbie młodych bezrobotnych w regionie jest nadal wysoki, gdyż przekracza jedną piątą (22,5%) populacji osób do 25 roku życia i w stosunku do 2008 roku wzrósł o 1,4 pkt. proc.

Wykres 3. Bezrobotni absolwenci i bezrobotni w wieku do 25 lat do ogółu bezrobotnych w latach 2008-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowych Urzędów Pracy Warmii i Mazur.

Największy udział w liczbie bezrobotnych absolwentów do ogółu bezrobotnych w wieku do 25 lat – **patrz tabela 11** – miały takie powiaty jak: Olsztyn Grodzki – 44,5%; Gizycko – 29,1%; Lidzbark Warmiński – 27,4%; Działdowo – 25,8% i Nowe Miasto Lubawskie – 25,3%. Bezrobotni absolwenci w wymienionych pięciu powiatach stanowili prawie jedną trzecią (28,9%) wojewódzkiej populacji w konicy 2009 roku.

Relatywnie najmniej bezrobotnych absolwentów odnotowano w takich powiatach jak: Elbląg Grodzki – 16,7%; Kętrzyn – 16,7%; Mrągowo – 16,9%; Olecko – 18,6% i Szczytno – 18,7%.

Tabela 11. Bezrobotni absolwenci według powiatów w latach 2008 - 2009

Powiat	Czasookres					
	2008 rok			2009 rok		
	Bezrobotni do 25 lat	Bezrobotni absolwenci		Bezrobotni do 25 lat	Bezrobotni absolwenci	
		Liczba	%		Liczba	%
Bartoszyce	1 259	245	19,5	1 604	383	23,9
Braniewo	764	122	16,0	965	211	21,9
Działdowo	1 076	261	24,3	1 448	374	25,8
Elbląg Grodzki	1 128	355	31,5	1 399	260	18,6
Elbląg Ziemiński	1 027	198	19,3	1 236	207	16,7
Elk	1 247	224	18,0	1 768	373	21,1
Gizycko	641	158	24,6	896	261	29,1
Gołdap	350	51	14,6	588	145	24,7
Iława	856	151	17,6	1 063	201	18,9
Kętrzyn	901	191	21,2	1 241	207	16,7
Lidzbark Warmiński	681	141	20,7	886	243	27,4
Mragowo	787	96	12,2	970	164	16,9
Nidzica	501	85	17,0	551	108	19,6
Nowe Miasto Lubawskie	538	127	23,6	866	219	25,3
Olecko	678	125	18,4	719	134	18,6
Olsztyn Grodzki	624	342	54,8	1 105	492	44,5
Olsztyn Ziemiński	1 123	245	21,8	1 679	402	23,9
Ostróda	1 380	255	18,5	1 942	432	22,2
Pisz	1 067	185	17,3	1 451	306	21,1
Szczytno	1 168	215	18,4	1 513	283	18,7
Węgorzewo	393	71	18,1	432	89	20,6
Ogółem	18 189	3 843	21,1	24 322	5 494	22,6

Źródło: zał. 3 MPI PS – 01. Opracowanie własne

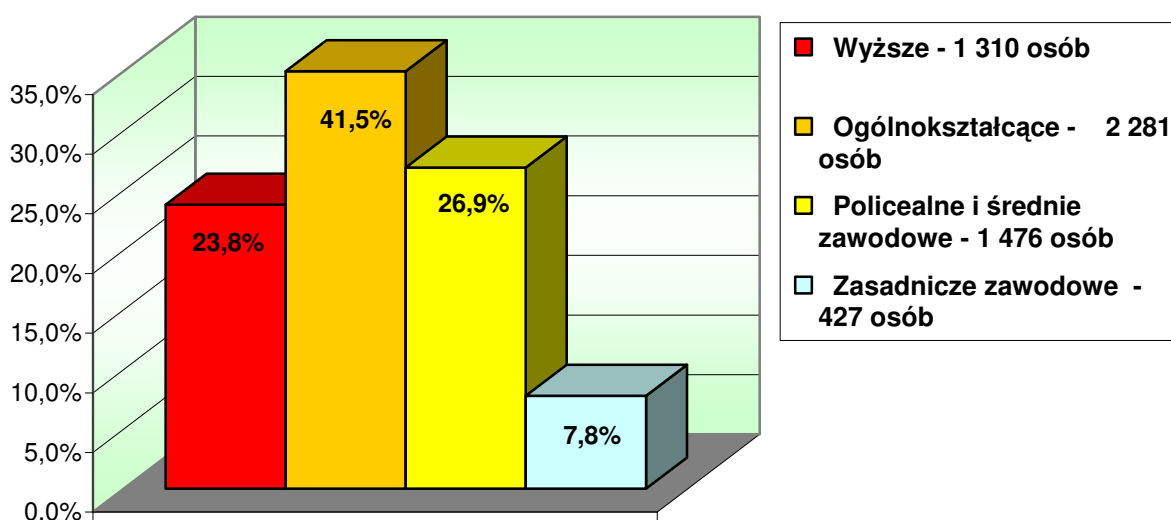
Wzrost liczby bezrobotnych absolwentów (w granicach 0,2% - 10,1%) wystąpił w 17 powiatach, przy czym najsilniejszy w:

- gołdapskim – wzrost o 10,1% (94 osoby);
- lidzbarskim – wzrost o 6,7% (102 osoby);
- braniewskim – wzrost o 5,9% (89 osób);
- giżyckim – wzrost o 4,5% (103 osoby);
- bartoszyckim – wzrost o 4,4% (138 osób).

Tylko w czterech powiatach miał miejsce spadek (w granicach 2,6% - 12,9%) liczby bezrobotnych absolwentów, przy czym największy w elbląskim grodzkim – spadek o 12,9% (95 osób) i olsztyńskim grodzkim – spadek o 10,3% (150 osób).

Z dokonanej analizy wynika – **patrz wykres 4** –, iż najliczniejszą grupę bezrobotnych absolwentów stanowią osoby legitymujące się wykształceniem ogólnokształcącym - 1 612 osób, tj. ponad dwie piąte (41,9%) wszystkich kończących szkoły ponadgimnazjalne. Szkoły ogólnokształcące wypuszczają na rynek pracy najwięcej młodych bez zawodu.

Wykres 4. Bezrobotni absolwenci według poziomu wykształcenia w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur

Największy udział w liczbie bezrobotnych absolwentów z wykształceniem ogólnokształcącym - **patrz tabela 12** - miały takie powiaty jak: Nidzica - 84,8%; Pisz - 70,9%; Szczytno - 57,9%; Węgorzewo - 55,0% i Nowe Miasto Lubawskie - 51,6%. Bezrobotni absolwenci w wymienionych pięciu powiatach stanowili ponad jedną czwartą (27,8%) wojewódzkiej populacji.

Drugą najliczniejszą grupę bezrobotnych absolwentów – 1 476 osób, tj. ponad jedna czwarta (26,9%) ogółu, stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/technicznym.

W populacji tej dominowały takie powiaty jak: Iława - 46,8%; Lidzbark Warmiński - 44,4%; Nowe Miasto Lubawskie - 37,0%; Działdowo - 36,6% i Gołdap - 35,2%. Bezrobotni absolwenci w wymienionych pięciu powiatach stanowili prawie jedną trzecią (31,9%) ogółu z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Tabela 12. Bezrobotni absolwenci wg poziomu wykształcenia i powiatu w 2009 roku

Lp.	Powiat	Bezrobotni absolwenci w 2009 roku		w tym z wykształceniem:							
				wyższym		policealnym i średnim zawodowym		Ogólno - kształcącym		zasadniczym zawodowym	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
1	Bartoszyce	383	100	54	14,2	77	20,1	187	48,8	65	16,9
2	Braniewo	211	100	61	28,9	48	22,7	95	45,0	7	3,3
3	Działdowo	374	100	70	18,7	137	36,6	159	42,5	8	2,1
4	Elbląg miasto	260	100	87	33,5	23	8,8	115	44,2	35	13,5
5	Elbląg powiat	207	100	29	14,0	41	19,8	92	44,5	45	21,7
6	Elk	373	100	115	30,8	119	31,9	125	33,5	14	3,8
7	Giżycko	261	100	87	33,3	87	33,3	64	24,5	23	8,8
8	Gołdap	145	100	27	18,6	51	35,2	62	42,7	5	3,4
9	Iława	201	100	13	6,4	94	46,8	87	43,3	7	3,5
10	Kętrzyn	207	100	75	36,2	55	26,6	72	34,7	5	2,4
11	Lidzbark Warm	243	100	65	26,7	108	44,4	64	26,3	6	2,5
12	Mragowo	164	100	58	35,4	36	21,9	62	37,8	8	4,9
13	Nidzica	108	100	12	11,1	2	1,8	91	84,3	3	2,8
14	Nowe Miasto	219	100	17	7,7	81	37,0	113	51,6	8	3,7
15	Olecko	134	100	23	17,1	41	30,6	60	44,8	10	7,5
16	Olsztyn m.	492	100	259	52,6	94	19,1	112	22,8	27	5,5
17	Olsztyn pow.	402	100	99	24,6	102	25,4	144	35,8	57	14,2
18	Ostróda	432	100	72	16,7	142	32,9	147	34,0	71	16,4
19	Pisz	306	100	41	13,4	26	8,5	217	70,9	22	7,2
20	Szczytno	283	100	37	13,2	82	28,9	164	57,9	-	-
21	Węgorzewo	89	100	9	10,1	30	33,7	49	55,0	1	1,1
22	Województwo	5 494	100	1 310	23,8	1 476	26,9	2 281	41,5	427	7,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur.

W dalszej kolejności znaleźli się bezrobotni absolwenci z wykształceniem wyższym – 1 310 osób, czyli blisko jedną czwartą (23,8%) ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. W zbiorowości tej przeważały takie powiaty jak: Olsztyn Miasto - 52,6%; Kętrzyn – 36,2%; Mragowo – 35,4%; Elbląg Miasto – 33,5% i Giżycko – 33,3%. W wymienionych pięciu powiatach stanowili oni ponad dwie piąte (43,2%) wszystkich bezrobotnych absolwentów z wykształceniem wyższym.

Najmniej bezrobotnych absolwentów było w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 427 osób, tj. 7,8% ogółu. W grupie tej najliczniej reprezentowane były takie powiaty jak: Elbląg Ziemski – 21,7%; Bartoszyce – 16,9%; Ostróda – 16,4%; Olsztyn Ziemski – 14,2% i Elbląg Grodzki – 13,5%.

W rankingu 30 zawodów o największej liczbie bezrobotnych absolwentów - **patrz tabela 13** - dominujący udział mają osoby po ukończeniu liceum ogólnokształcącego, tj. bez zawodu - 1 933 osoby. W grupie tej ponad jedna piąta (22,7%) po ukończeniu szkoły średniej nie uzyskało zatrudnienia i zarejestrowała się jako osoby bezrobotne, natomiast pozostali prawdopodobnie podjęli pracę lub naukę w szkołach policealnych i wyższych.

Kolejne miejsca na liście najliczniej reprezentowanych bezrobotnych absolwentów zajmują:

- asystenci ekonomiczni - 269 osób, tj. 22,7% w tej grupie zawodowej;
- sprzedawcy - 263 bezrobotnych, tj. 42,6% w tej grupie zawodowej;
- pedagodzy - 171 osób, tj. 12,5% w tej grupie zawodowej;
- kucharze małej gastronomii - 137 bezrobotnych, tj. 26,6% w tej grupie zawodowej;
- mechanicy samochodowi - 124 bezrobotnych, tj. 29,0% w tej grupie zawodowej;
- ekonomiści - 112 osób, tj. 11,8% w tej grupie zawodowej;
- handlowcy - 10 bezrobotnych, tj. 37,2% w tej grupie zawodowej;
- organizatorzy usług hotelarskich - 90 bezrobotnych, tj. 15,5% ogółu w tej grupie;
- specjaliści administracji publicznej - 86 bezrobotnych, tj. 6,3% ogółu w tej grupie;
- technicy mechanicy - 83 bezrobotnych, tj. 22,0% ogółu w tej grupie zawodowej;
- technicy żywienia - 76 bezrobotnych, tj. 25,2% ogółu w tej grupie zawodowej;
- stolarze - 60 bezrobotnych absolwentów, tj. 32,8% ogółu w tej grupie zawodowej;
- technicy informatycy - 59 bezrobotnych, tj. 12,9% w tej grupie zawodowej;
- organizatorzy usług gastronomicznych - 53 osoby, tj. 30,8% ogółu w tej grupie;
- cukiernicy - 51 bezrobotnych, tj. 43,2% ogółu w tej grupie zawodowej;
- fizjoterapeuci - 39 bezrobotnych, tj. 8,8 w tej grupie zawodowej;
- kucharze - 39 bezrobotnych, tj. 29,1% w tej grupie zawodowej;
- technicy budownictwa - 37 osób, tj. 22,2% w tej grupie zawodowej;
- piekarze - 37 bezrobotnych, tj. 39,8% ogółu w tej grupie zawodowej;
- fryzjerzy - 34 bezrobotnych, tj. 15,5% w tej grupie zawodowej;
- kosmetyczki - 31 bezrobotnych, tj. 8,3% w tej grupie zawodowej.

Tabela 13. Ranking 30 zawodów o największej liczbie bezrobotnych absolwentów

Lp.	Nazwa zawodu	Absolwenci w 2009r.	Bezrobotni absolwenci w 2009r.	Udział bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów w %
1	Bez zawodu - absolwent L.O.	10 241	1 933	22,7
2	Asystent ekonomiczny	1 187	269	22,7
3	Sprzedawca	617	263	42,6
4	Pedagog	1 367	171	12,5
5	Kucharz małej gastronomii	516	137	26,6
6	Mechanik samochodowy	427	124	29,0
7	Ekonomista	949	112	11,8
8	Handlowiec	269	100	37,2
9	Organizator usług hotelarskich	580	90	15,5
10	Specjalista administracji publicznej	1 361	86	6,3
11	Technik mechanik	378	83	22,0
12	Technik żywienia	302	76	25,2
13	Organizator agrobiznesu	264	60	22,7
14	Stolarz	183	60	32,8
15	Technik informatyk	457	59	12,9
16	Organizator usług gastronomicznych	172	53	30,8
17	Cukiernik	118	51	43,2
18	Fizjoterapeuta	443	39	8,8
19	Kucharz	134	39	29,1
20	Technik budownictwa	167	37	22,2
21	Piekarz	93	37	39,8
22	Inżynier technologii żywności	266	34	12,8
23	Fryzjer	220	34	15,5
24	Kosmetyczka	375	31	8,3
25	Specjalista ds. org. i zarządzania	95	31	32,6
26	Prawnik legislator	349	30	8,6
27	Politolog	442	29	6,6
28	Socjolog	256	26	10,2
29	Specjalista informatyk	333	25	7,5
30	Specjalista ds. ochrony środowiska	209	25	12,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur

W rankingu 30 zawodów o najmniejszej liczbie bezrobotnych absolwentów - **patrz tabela 14** – w najlepszej sytuacji na rynku pracy znajdują się:

- pielęgniarki, w grupie 517 absolwentek były tylko 2 osoby bezrobotne, tj. 0,4%;
- inżynierowie geodeci terenów rolnych i leśnych, w grupie 214 absolwentów nie było osób bezrobotnych
- muzycy, w grupie 162 absolwentów nie było osób bezrobotnych;
- inspektorzy BHP, w grupie 132 absolwentów były tylko 2 osoby bezrobotne, tj. 1,5%;
- inżynierowie maszyn przemysłowych, w grupie 126 absolwentów była tylko 1 osoba bezrobotna, tj. 0,8% ogółu w tej populacji;
- nauczyciele informatyki – w grupie 125 absolwentów była tylko 1 osoba bezrobotna, tj. 0,8% ogółu w tej populacji;
- ogrodnicy roślin ozdobnych, w grupie 79 absolwentów nie było osób bezrobotnych;
- informatycy projektowania baz danych, w grupie 62 absolwentów była tylko 1 osoba bezrobotna, tj. 1,6% ogółu tej populacji;
- technicy cukrownicy, w grupie 61 absolwentów nie było osób bezrobotnych;
- opiekunki środowiskowe, w grupie 60 absolwentek nie było osób bezrobotnych;
- opiekunowie w domach pomocy społecznych, w grupie 48 absolwentów były tylko 2 osoby bezrobotne, tj. 4,2%;
- technicy ogrodnicy, w grupie 41 absolwentów nie było osób bezrobotnych;
- instruktorzy terapii uzależnień, w grupie 41 absolwentów nie było bezrobotnych;
- agenci reklamowi, w grupie 40 absolwentów były tylko 2 osoby bezrobotne, tj. 5,0% ogółu w tej populacji;
- technicy telekomunikacji, w grupie 37 absolwentów była tylko 1 osoba bezrobotna, tj. 2,7% ogółu w tej populacji;
- posadzkarze, w grupie 35 absolwentów była tylko 1 osoba bezrobotna, tj. 2,9% ogółu w tej populacji;
- nauczyciele muzyki, w grupie 34 absolwentów nie było osób bezrobotnych;
- monterzy urządzeń przemysłowych, w grupie 33 absolwentów była tylko 1 osoba bezrobotna, tj. 3,0% ogółu w tej populacji;
- monterzy instalacji gazowych, w grupie 30 absolwentów nie było bezrobotnych;
- inżynierowie technologii chemicznej, w grupie 30 absolwentów tylko 1 osoba była bezrobotna, tj. 3,3% ogółu w tej populacji.

Tabela 14. Ranking 30 zawodów o najmniejszej liczbie bezrobotnych absolwentów

Lp.	Nazwa zawodu	Absolwenci w 2009 roku	Bezrobotni absolwenci	Udział bezrobotnych absolwentów do ogółu absolwentów w %
1	Pielęgniarka	517	2	0,4
2	Inżynier geodeta/tereny rolne i leśne	214	0	0,0
3	Muzyk	162	0	0,0
4	Inspektor BHP	132	2	1,5
5	Inżynier maszyn przemysłowych	126	1	0,8
6	Nauczyciel informatyki	125	1	0,8
7	Ogrodnik/rośliny ozdobne	79	0	0,0
8	Informatyk projektowania baz danych	62	1	1,6
9	Technik cukrownictwa	61	0	0,0
10	Opiekunka środowiskowa	60	0	0,0
11	Opiekun w DPS	48	2	4,2
12	Technik ogrodnik	41	0	0,0
13	Instruktor terapii uzależnień	41	0	0,0
14	Agent reklamowy	40	2	5,0
15	Technik telekomunikacji	37	1	2,7
16	Posadzkarz	35	1	2,9
17	Nauczyciel muzyki	34	0	0,0
18	Monter urządzeń przemysłowych	33	1	3,0
19	Monter instalacji gazowych	30	0	0,0
20	Inżynier technologii chemicznej	30	1	3,3
21	Technik elektroradiolog	23	0	0,0
22	Kulturoznawca	23	2	8,7
23	Inżynier mechanik budowy maszyn	23	1	4,3
24	Elektromechanik przyrządów pomiarowych	22	2	9,1
25	Operator obrabiarek zespolonych	20	0	0,0
26	Technik technologii szkła	20	2	10,0
27	Opiekun medyczny	18	1	5,6
28	Optyk okularowy	15	0	0,0
29	Monter instalacji c.o.	14	1	7,1
30	Betoniarz/zbrojarz	13	1	7,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur

Ranking potwierdza dużą popularność wśród uczącej się młodzieży ponadgimnazjalnej zawodów z grupy specjaliści, do której to populacji zalicza się zawody z wykształceniem wyższym. Jednakże trudności w uzyskaniu zatrudnienia będą mieli m.in. pedagodzy, ekonomiści, specjaliści administracji publicznej, socjolodzy, politolodzy, historycy, nauczyciele religii, prawnicy, specjaliści ds. organizacji i zarządzania, inżynierowie rolnicy, inżynierowie technologii żywności.

Nie łatwo będą mieli na rynku pracy tacy absolwenci średnich szkół zawodowych/techników jak m.in.: technicy ekonomiści, pracownicy biurowi, technicy mechanicy, technicy żywienia i gospodarstwa domowego, organizatorzy usług gastronomiczno-hotelarskich, organizatorzy agrobiznesu, technicy ogrodnicy, technicy elektrycy, technicy rolnicy.

W najgorszej sytuacji na warmińsko-mazurskim rynku pracy nadal będą absolwenci liceów ogólnokształcących. Co piąty (22,7%) absolwent tej placówki oświatowej jest osobą bezrobotną. Pozostali prawdopodobnie kontynuują naukę w szkołach policealnych bądź wyższych, albo podjęli pracę nie mając wyuczonego zawodu.

Zwiększa się stale obecność w rankingu zawodów z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Stąd w najlepszej sytuacji znajdują się absolwenci w takich zawodach jak: murarze, robotnicy drogowi, lakiernicy samochodowi, rzeźnicy wędliniarze, rozbieracze/wykrawacze, elektromonterzy instalacji elektrycznych, elektromechanicy pomiarowi, betoniarze zbrojarze, elektromechanicy samochodowi, monterzy instalacji c.o., posadzkarze, spawacze, glazurnicy, operatorzy urządzeń do obróbki drewna, kierowcy autobusów, formierzy tworzyw sztucznych.

Jednak mimo pozytywnego trendu, nadal kłopoty na rynku pracy mają: sprzedawcy, krawcy, mechanicy samochodowi, stolarze, cukiernicy, kucharze małej i dużej gastronomii, piekarze, kelnerzy.

ZAKOŃCZENIE

Z badań popytu na pracę w 2009 roku wynika, iż na Warmii i Mazurach najwięcej zatrudnionych osób jest w przetwórstwie przemysłowym, handlu i naprawach, edukacji, opiece zdrowotnej, budownictwie i administracji publicznej.

Najwięcej zagospodarowanych jak i wolnych miejsc pracy wystąpiło w sektorze prywatnym, w jednostkach dużych i prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Najliczniejsza grupa wakujących miejsc pracy przeznaczona była dla pracowników z wykształceniem zasadniczym zawodowym w grupie zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, wyższym w grupie zawodowej specjaliści oraz średnim zawodowym, głównie dla techników i innego średniego personelu.

Najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w sektorze prywatnym, w jednostkach dużych prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Struktura kształcenia ponadgimnazjalnego na Warmii i Mazurach jest w dużym stopniu ukierunkowana na edukację ogólną (bez zawodu) na poziomie średnim, przygotowującą do zdobywania kwalifikacji zawodowych w szkołach policealnych lub wyższych. Nie odpowiada to aktualnej strukturze popytu na pracę zgłaszanego do powiatowych urzędów pracy.

W województwie, mimo spadku liczby uczniów (niż demograficzny) i placówek oświatowych, jest 682 szkoły ponadgimnazjalne, w tym: 217 liceów ogólnokształcących - wzrost o 1,4%; 186 techników i średnich szkół zawodowych - spadek o 11,4%; 133 szkół policealnych – stan bez zmian i 109 zasadniczych szkół zawodowych - wzrost o 1,9%

W stosunku do 2008 roku znacząco maleje liczba osób pobierających naukę w średnich szkołach zawodowych i technikach oraz na uczelniach. Wzrasta natomiast liczba uczniów w szkołach policealnych i zasadniczych zawodowych.

W 2009 roku w rejestrach bezrobotnych znajdowało się 5 494 osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, tj. o 1 651 osób więcej niż przed rokiem.

Tym samym liczba bezrobotnych absolwentów zwiększyła się o 43,0% przy wzroście bezrobocia ogółem o 24,9%.

Absolwenci stanowili 5,1% bezrobotnych w koncu 2009 roku, wobec 4,4% bezrobotnych w końcu 2008 roku. Oznacza to, że wejście młodych ludzi na rynek pracy w koncu 2009 roku było trudniejsze niż w latach poprzednich, co niestety wymusza na znacznej części z nich rozpoczynanie kariery zawodowej od rejestracji w powiatowym urzędzie pracy.

Z analizy zebranych danych wynika, że wielkość bezrobocia wśród absolwentów różnicuje się ze względu na typ szkoły. Struktura udziału bezrobotnych absolwentów określonego typu szkoły w ogólnej liczbie bezrobotnych absolwentów, od kilku lat, nie zmienia się.

Najwięcej, bo ponad jedna piąta (22,7%), bezrobotnych absolwentów opuszcza licea ogólnokształcące. Dotyczy to zwłaszcza takich powiatów jak: Nidzica - 84,3%; Pisz - 70,9% i Szczętno - 57,9%. W 2010 roku, liczba absolwentów bez zawodu będzie jeszcze większa o około 5 pkt. proc. Zwiększy się też liczba bezrobotnych absolwentów w tej grupie. Jest to tendencja niekorzystna z powodu małego zainteresowania pracodawców osobami bez kwalifikacji zawodowych.

Niepokojący jest wskaźnik udziału osób kończących szkoły wyższe – blisko jedna czwarta (23,8%) absolwentów po obronie dyplomu nie mogło znaleźć zatrudnienia, bo nie spełniło oczekiwań szybko zmieniającego się rynku pracy. W szczególności odnosi się to do takich powiatów jak: Olsztyn Miasto - 52,6%; Kętrzyń – 36,2%; Mrągowo – 35,4%; Elbląg Miasto – 33,5% i Giżycko – 33,3%.

Świadczy to o utrwalającym się niedopasowaniu kierunków nauczania do oczekiwań pracodawców. Być może jest to problem nie tylko przygotowania ściśle zawodowego, ale braku przygotowania młodzieży do funkcjonowania w innych niż kilka lat temu realiach rynkowych.

Prognozuje się, że w 2010 roku liczba absolwentów z wykształceniem wyższym wzrośnie o kolejne 6 pkt. proc. Zwiększona liczba absolwentów po pedagogice, ekonomii, politologii, socjologii, teologii, historii, inżynierii rolnictwa, inżynierii technologii żywności, biologii czy pedagogice religii, może wpłynąć na ograniczenie zatrudnienia w tych zawodach ze względu na małą, wręcz zerową, liczbę ofert pracy. Stąd coraz więcej absolwentów po studiach, decyduje się na całkowitą zmianę zawodu, często nie wymagającego wykształcenia wyższego.

Niewiele lepiej jest ze szkołami policealnymi i średnimi zawodowymi. Bezrobotni absolwenci w tej grupie stanowią ponad jedną czwartą (26,9%) ogółu. Odnosi się to zwłaszcza do takich powiatów jak: Iława - 46,8%; Lidzbark Warmiński - 44,4%; Nowe Miasto Lubawskie - 37,0%; Działdowo - 36,6%; Gołdap - 35,2%.

Planuje się, iż w 2010 roku liczba absolwentów po szkołach policealnych i średnich zawodowych zmniejszy się o blisko jedną piątą. Mimo to nadal przeważać będą: technicy ekonomiści, pracownicy administracyjni, pracownicy biurowi, kucharze, sprzedawcy, hotelarze, technicy mechanicy, technicy żywienia i gospodarstwa domowego, technicy informatycy, technicy elektrycy. Tylko nieliczni zdobędą uprawnienia mechatronika, technika dróg i mostów, terapeutę zajęciowego, ratownika medycznego, opiekunów medycznych, technika inżynierii środowiska, technika elektronika, technika robót wykończeniowych czy technika budownictwa.

Najmniej bezrobotnych absolwentów było w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 7,8% ogółu. W populacji tej najliczniej reprezentowane były takie powiaty jak: Elbląg Ziemiński – 21,7%; Bartoszyce – 16,9%; Ostróda – 16,4%; Olsztyn Ziemiński – 14,2% i Elbląg Grodzki – 13,5%. W 2010 roku liczba absolwentów na tym poziomie wykształcenia ma wzrosnąć o około 3 pkt. proc.

Niezmiennie w pierwszej dziesiątce wśród zawodów posiadanych przez bezrobotnych absolwentów plasują się: asystenci ekonomiczni, sprzedawcy, pedagodzy, kucharze małej i dużej gastronomii, mechanicy samochodowi, ekonomiści, handlowcy, organizatorzy usług hotelarskich i specjaliści administracji publicznej.

Wartym podkreślenia jest fakt, iż zawody te przodują zarówno w rankingu liczby bezrobotnych absolwentów jak i w rankingu liczby bezrobotnych ogółem.

Skorelowanie branż podmiotów gospodarczych z kierunkami kształcenia w szkołach oraz liczbą bezrobotnych absolwentów według zawodów, uwidacznia powiązania rynku pracy z rynkiem edukacyjnym.

Rynek pracy na Warmii i Mazurach wciąż charakteryzuje się nierównowagą między podażą a popytem w przekroju zawodowym. Występuje brak dostosowania rynku pracy i edukacji do zapotrzebowania pracodawców.

Większość ludzi młodych nadal nie podejmuje świadomej decyzji dotyczącej wyboru przyszłej profesji.

Młodzież uczy się zawodów, na które nie zawsze jest zapotrzebowanie, a jakość kształcenia jest niska, zaś bycie uczniem zasadniczej szkoły zawodowej wciąż uznawane jest za deprecjonujące. Stąd istnieje pilna potrzeba stworzenia warunków rozwoju nowoczesnego szkolnictwa zawodowego.

Dokonana analiza potwierdza tezę, że jednym ze sposobów zapobiegania bezrobociu młodzieży jest odpowiednia polityka edukacyjna – decyzje o wielkości naboru, profilu kształcenia, wprowadzanie zmian np. nowych specjalności. Istotne wydaje się to, by programy nauczania zawierały treści zachęcające do podejmowania własnej działalności gospodarczej (promowały samozatrudnienie) oraz nauki aktywnego poszukiwania pracy.

Podstawą działań jest stałe diagnozowanie aktualnej sytuacji i monitorowanie losów absolwentów poszczególnych szkół. Realia wymuszają konieczność współpracy wszystkich podmiotów i partnerów zajmujących się problematyką edukacyjną. Potwierdza się również teza, że wyznacznikami szans absolwentów na rynku pracy jest poziom i typ ukończonej szkoły, a o powodzeniu znalezienia pracy wciąż obok cech osobowościowych decydują kwalifikacje.

Edukacja potrzebuje przemyślanych i rozsądnych decyzji, ewolucyjnego sposobu wprowadzania zmian. Kwestią najważniejszą jest uelastycznienie kształcenia zawodowego, zapewnienie szkołom zawodowym możliwości szybkiej reakcji na zmieniający się rynek pracy poprzez stworzenie ram współpracy z powiatowymi urzędami pracy i lokalnym środowiskiem gospodarczym oraz możliwość uruchamiania krótkich i zróżnicowanych form kształcenia zawodowego.

Ponadto dla zapewnienia efektywniejszego i dostosowanego do potrzeb rynku pracy bardziej świadomego podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przez młodzież można zatrudnić w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych doradców zawodowych.

Prezentowane studium ma służyć dalszym badaniom i analizom losów absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Ma też wskazać kierunki, w jakich podążają zmiany na rynku edukacji i jakie przeobrażenia społeczne temu towarzyszą. Istotnym zjawiskiem jest chęć zdobywania wiedzy i kształcenia wśród ludzi młodych oraz fakt, że wykształcenie i zdobyte umiejętności okazują się mieć ogromny wpływ na otrzymanie zatrudnienia przez młodych ludzi na trudnym warmińsko-mazurskim rynku pracy.

Należy mieć nadzieję, że opracowanie to okaże się pożyteczne i będzie wykorzystane przez władze oświatowe, a także instytucje, które uczestniczą w kształtowaniu elementów systemu lokalnej polityki edukacyjnej.

Opracował:
dr Alfred Czesła
socjolog
Wojewódzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:
mgr Zdzisław Szczepkowski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Olsztynie

ANEKS

**Ranking 150 zawodów o największej
liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych
na Warmii i Mazurach w 2009 roku**

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci	Bezrobotni absolwenci	Udział berobotnych absolwentów do ogółu absolwentów w %
1	000000	Bez zawodu - absolwenci LO	8 497	1 933	22,7
2	244104	Pedagog	1 367	171	12,5
3	247901	Specjalista administracji publicznej	1 361	86	6,3
4	235907	Pedagog szkolny	1 241	1	0,1
5	341902	Asystent ekonomiczny	1 187	269	22,7
6	241102	Ekonomista	949	112	11,8
7	341404	Organizator usług hotelarskich	580	90	15,5
8	522107	Sprzedawca	521	263	50,5
9	224101	Pielęgniarka	517	2	0,4
10	512202	Kucharz małej gastronomii	516	137	26,6
11	312102	Technik informatyk	457	59	12,9
12	223903	Fizjoterapeuta	443	39	8,8
13	244204	Politolog	442	29	6,6
14	244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	442	21	4,8
15	723106	Mechanik samochodowy	427	124	29,0
16	311502	Technik mechanik	378	83	22,0
17	514103	Kosmetyczka	375	31	8,3
18	214805	Inżynier geodeta pomiary satelitarne	373	3	0,8
19	346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	362	6	1,7
20	242904	Prawnik legislator	349	30	8,6
21	213903	Specjalista zastosowań informatyki	333	25	7,5
22	245101	Dziennikarz	333	7	2,1
23	321402	Technik żywienia	302	76	25,2
24	341501	Handlowiec	269	100	37,2
25	222202	Inżynier technologii żywności	266	34	12,8
26	341903	Organizator agrobiznesu	264	60	22,7
27	244303	Filologia polska	264	12	4,5
28	244105	Socjolog	256	26	10,2
29	214203	Inżynier budownictwa ogólnego	247	15	6,1
30	213102	Administrator mod. komputerowych	243	5	2,1
31	244202	Historyk	238	8	3,4
32	321208	Technik rolnik	232	19	8,2
33	613101	Rolnik	222	17	7,7
34	514102	Fryzjer	220	34	15,5
35	214804	Inżynier geodeta/tereny rolne i leśne	214	0	0,0
36	222108	Specjalista ochrony środowiska	209	25	12,0
37	247902	Specjalista ds. integracji europejskiej	206	14	6,8
38	214207	Inżynier hydrolog	189	4	2,1

39	742204	Stolarz	183	60	32,8
40	341403	Organizator usług gastronomicznych	172	53	30,8
41	232120	Nauczyciel religii	169	3	1,8
42	311204	Technik budownictwa	167	37	22,2
43	244206	Teolog	167	6	3,6
44	347302	Muzyk	162	0	0,0
45	322905	Ratownik medyczny	159	13	8,2
46	221102	Biolog	157	24	15,3
47	221201	Biotechnolog	154	15	9,7
48	322401	Masażysta	144	22	15,3
49	232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	143	12	8,4
50	322601	Technik farmaceutyczny	136	8	5,9
51	512201	Kucharz	134	39	29,1
52	244201	Filozof	134	3	2,2
53	311302	Technik elektryk	133	18	13,5
54	315202	Technik BHP	132	2	1,5
55	321202	Technik architektury krajobrazu	131	22	16,8
56	214503	Inżynier maszyn przemysłowych	126	1	0,8
57	232107	Nauczyciel informatyki	125	1	0,8
58	311403	Technik mechatronik	124	25	20,2
59	741201	Cukiernik	118	51	43,2
60	311401	Technik elektronik	111	15	13,5
61	724102	Elektromechanik samochodowy	108	8	7,4
62	241205	Specjalista ds. rachunkowości	104	5	4,8
63	512107	Sprzedawca	96	0	0,0
64	241990	Specjalista ds.org. i zarządzania	95	31	32,6
65	741203	Piekarz	93	37	39,8
66	722204	Ślusarz	82	23	28,0
67	712102	Murarz	79	18	22,8
68	621104	Ogrodnik roślin ozdobnych	79	0	0,0
69	213901	Administrator sieci informatycznej	73	5	6,8
70	515902	Pracownik ochrony osób i mienia	72	3	4,2
71	342205	Technik logistyk	68	16	23,5
72	321205	Technik leśnik	68	10	14,7
73	214104	Urbanista	68	8	11,8
74	214210	Specjalista ds. ochrony środowiska	68	7	10,3
75	412102	Asystent rachunkowości	64	5	7,8
76	419101	Pracownik biurowy	63	12	19,0
77	232108	Nauczyciel języka obcego	63	11	17,5
78	213201	Projektowanie baz danych	62	1	1,6
79	321301	Technik technologii cukrowniczej	61	0	0,0
80	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	60	7	11,7
81	346103	Opiekunka środowiskowa	60	0	0,0
82	347102	Plastyk	58	3	5,2
83	611104	Rolnik	56	0	0,0
84	241912	Specjalista ds. handlu i marketingu	54	21	38,9

85	723306	Mechanik maszyn rolniczych	51	4	7,8
86	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	50	7	14,0
87	341401	Organizator obsługi turystycznej	49	5	10,2
88	346102	Opiekun w DPS	48	2	4,2
89	311911	Technik technologii drewna	45	10	22,2
90	231114	Nauczyciel akademicki/nauki techn.	45	0	0,0
91	322902	Instruktor terapii uzależnień	41	0	0,0
92	321206	Technik ogrodnik	41	0	0,0
93	342901	Agent reklamowy	40	2	5,0
94	311209	Technik ochrony środowiska	39	7	17,9
95	311402	Technik telekomunikacji	37	1	2,7
96	713203	Posadzkarz	35	1	2,9
97	232111	Nauczyciel muzyki	34	0	0,0
98	741104	Rzeźnik/wędliniarz	33	4	12,1
99	828105	Monter maszyn przemysłowych	33	1	3,0
100	743304	Krawiec	32	17	53,1
101	214590	Inżynier elektrotechnik	31	6	19,4
102	214602	Inżynier technologii chemicznej	30	1	3,3
103	713602	Monter instalacji gazowych	30	0	0,0
104	321308	Technik technologii żywności mięsnej	29	14	48,3
105	346104	Pracownik socjalny	28	3	10,7
106	743702	Tapicer	27	6	22,2
107	222106	Inżynier rybactwa	27	4	14,8
108	724301	Elektromonter/instalacje elektryczne	27	3	11,1
109	311208	Technik inżynierii środowiska	26	8	30,8
110	244103	Kulturoznawca	23	2	8,7
111	214506	Inżynier budowy maszyn	23	1	4,3
112	322704	Technik elektrodiagnosta	23	0	0,0
113	512302	Kelner	22	8	36,4
114	724101	Elektromechanik pomiarowy	22	2	9,1
115	311914	Technik technologii szkła	20	2	10,0
116	821108	Operator obrabiarek zespolonych	20	0	0,0
117	513290	Opiekun medyczny	18	1	5,6
118	322301	Asystentka stomatologiczna	17	5	29,4
119	311520	Technik mechanik	17	0	0,0
120	311103	Technik analityk	15	7	46,7
121	744202	Kaletnik	15	5	33,3
122	714201	Lakiernik samochodowy	15	3	20,0
123	321209	Technik rybactwa śródlądowego	15	2	13,3
124	322201	Optyk okularowy	15	0	0,0
125	722304	Operator obrabiarek skrawających	14	7	50,0
126	721303	Blacharz samochodowy	14	3	21,4
127	713601	Monter instalacji c.o.	14	1	7,1
128	913210	Pracownik obsługi hotelowej	13	1	7,7
129	712202	Betoniarz zbrojarz	13	1	7,7
130	311210	Technik urządzeń sanitarnych	12	4	33,3

131	242990	Prawnik	11	19	1,7
132	724201	Elektryk	10	6	60,0
133	713690	Monter instalacji sanitarnych	9	2	22,2
134	312202	Technik teleinformatyk	9	1	11,1
135	725108	Monter - elektronik przemysłowy	9	0	0,0
136	714103	Malarz - tapeciarz	8	0	0,0
137	311909	Technik poligraf	8	0	0,0
138	311203	Dekorator wnętrz	8	0	0,0
139	711301	Kamieniarz	7	0	0,0
140	712301	Cieśla	5	1	20,0
141	713101	Dekarz	5	0	0,0
142	223912	Kosmetolog	4	18	4,5
143	313104	Fotograf	4	0	0,0
144	222201	Specjalista żywienia człowieka	4	27	6,8
145	222105	Inżynier rolnictwa	3	35	11,7
146	343101	Pracownik administracyjny	3	30	10,0
147	212102	Matematyk	3	16	5,3
148	741207	Cukiernik	3	0	0,0
149	512190	Pracownik usług domowych	2	56	28,0
150	621105	Ogrodnik - uprawa warzyw polowych	2	0	0,0

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych powiatowych urzędów pracy Warmii i Mazur